

[Tastesen]

4. Kaptajn Bent Olsen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 6. september 1978.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 157 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for offentlige arbejder:

Forespørgsel af Langsted (CD) m. fl.
(Forespørgsel nr. XXXII. Anmeldt 5/9 78).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Forhøjelse af afgiften).
(Lovforslag nr. L 255. Fremsat 31/8 78. Første behandling 2/9 78. Betænkning 4/9 78).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges de under punkt 8 og 9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

8) Anden behandling af:

Forslag til lov om beregning af merværdiafgift af parfumer, toiletmidler m. v.
(Lovforslag nr. L 256. Fremsat 31/8 78. Første behandling 2/9 78. Betænkning 4/9 78).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

9) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.

(Lovforslag nr. L 257. Fremsat 31/8 78. Første behandling 2/9 78. Betænkning 4/9 78).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Formanden:

Det er meddelt mig, at Arne Bjerregaard (KrF) tager følgende ændringsforslag tilbage: Ændringsforslag nr. 1-6 til lovforslag nr. L 255 om ændring af merværdiafgiften (forhøjelse af afgiften) samt ændringsforslag nr. 1 og 2 til lovforslag nr. L 257 om ændring af lov om tobaksafgifter.

Ønsker nogen at optage disse ændringsforslag? (Ophold). Da dette ikke er tilfældet, er disse ændringsforslag bortfaldet.

Forhandling

Karl Nielsen (S):

Efter at ændringsforslagene 1-6 er taget tilbage, er der kun ændringsforslag nr. 7 fra CD at tage stilling til.

Dette ændringsforslag går ud på, at der ydes tilskud til alle mejeriprodukter, æg, brød, kartofler og kød, svarende til den momsforhøjelse, der er tale om.

Dette ændringsforslag afviser vi, idet vi henviser til socialministerens kompensationsforslag, som vi finder er bedre socialt afbalanceret end CDs ændringsforslag. Vi mener ikke, at man bør yde tilskud til bøfferne, som der er tale om i CDs ændringsforslag, så vi afviser det altså.

[Karl Nielsen]

Også fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 1 og 2 afviser vi.

Thorndahl (FP):

Jeg vil gerne indledningsvis rette en tak til de to regeringspartier. Det er jo de partier, der mere end nogen andre har tegnet dansk politik siden systemskiftet i 1901. Det er de partier, der derfor må anses for, som det hedder herinde, at være de mest parlamentarisk skolede.

Der går jo nogen tid, før man som nybegynder helt forstår den specielle Christiansborgsprogbrug, før man opfatter de forskellige nuancer og bliver fortrolig med de vurderingsmålestokke, de partier, som kalder sig parlamentarisk skolede, bruger.

Den forløbne uge har derfor forbedret mine forudsætninger betydeligt. Jeg ved nu, hvad de parlamentarisk skolede partier mener med politisk stabilitet, enstemmighed i en folketingsgruppe, helhed og sammenhæng i den økonomiske politik. Jeg vil derfor gerne takke regeringspartierne for denne meget belærende og klare anskuelserundervisning.

Jeg skal herefter beskæftige mig noget mere indgående med helheden og sammenhængen i den økonomiske politik, som forslaget om momsforhøjelsen er det væsentligste element af, i hvert fald i denne første del af det mellem socialdemokratiet og venstre indgåede augustforlig III.

Selve udgangspunktet for de økonomiske drøftelser i august måned var en forventet alt for stærk forbrugsudvidelse i 1979 under forudsætning af uændret økonomisk politik; finanslovsforslaget havde ansat denne udvidelse til 4,5 pct.

Regeringspartierne beslutter sig for at reducere denne forbrugsudvidelse til 1,5 pct., og for at nå dette mål beslutter man sig for en finanspolitisk stramning af størrelsesordenen 6 mia kr.

Regeringen har da også over for skatte- og afgiftsudvalget oplyst, at en stramning på 1 mia kr. omtrent svarer til en forbrugsbegrænsning på 0,5 pct., og det vil sige, at 6 mia kr. følgelig må bevirke en samlet forbrugsbegrænsning af størrelsesordenen 3 pct. og altså en reduktion af udvidelsen af den uønskede stigning af forbruget på 4,5 pct. til det besluttede mål, de 1,5 pct.

Tilsvarende for betalingsbalanceunderskuddet, som man på finansloven under forudsætning af uændret økonomisk politik har beregnet til godt 9 mia kr. for 1979, et underskud, der efter regeringens opfattelse er alt for stort.

Skatte- og afgiftsministeren har over for skatte- og afgiftsudvalget afgivet den oplysning, at en finanspolitisk stramning på 1 mia kr. svarer til en betalingsbalanceforbedring på ca. 400 mill. kr., og dermed svarer den besluttede stramning på i alt 6 mia kr. til en betalingsbalanceforbedring på ca. 2,5 mia kr. eller en reduktion fra det beregnede underskud på de 9 mia kr. under forudsætning af uændret økonomisk politik til det besluttede mål på 6,5 mia kr.

Disse grundlæggende tal er der jo indbyrdes sammenhæng i, de er i overensstemmelse, man kan naturligvis være politisk enig eller uenig med regeringen i de opstillede mål, men der er sammenhæng i disse tal, såfremt den kommunale skatteudskrivning ikke ændres.

Alt kunne derfor i teknisk henseende være tilfredsstillende, såfremt man kunne have regnet med, at vore kommuners skatteudskrivning i 1979 ville være på samme gennemsnitlige niveau som i 1978. Men 1978 var jo, som vi ved, et kommunalt valgår, hvor kommuneskatten alene af denne grund vil være lavere. Kommunerne finansierer derfor en del af deres aktiviteter i 1978 ved at forbruge af deres likvide midler, formentlig alene for at kunne vildlede vælgerne. I 1970, hvor vi på samme måde havde kommunevalg, var den gennemsnitlige kommunale udskrivningsprocent på 15,6; efter kommunalvalget steg skatten med 2,7 pct., således at udskrivningsprocenten i 1971 blev 18,3 pct. I 1974, hvor der også var kommunevalg, var udskrivningsprocenten 18,8 pct., og efter kommunevalget steg procenten med 1,4, således at udskrivningsprocenten i 1975 blev på 20,2 pct.

Kommuneskatten vil i 1979 efter det kommunale valgår 1978 stige på tilsvarende måde. Kommunernes Landsforening har da også oplyst, at man, inden venstre og socialdemokratiet blev enige om augustforlig III, regnede med en gennemsnitlig stigning på 1,5 pct., og efter at man er blevet gjort bekendt med augustforliget, må man imidlertid efter

[Thorndahl]

landsforeningens opfattelse regne med en stigning på omkring 2 pct.

En kommunal skattestigning på 2 pct. svarer, som jeg tidligere har gjort opmærksom på, til en merbeskatning på 3,2 mia kr. eller nøjagtig det beløb, som skatte- og afgiftsministeren har lagt uhyre vægt på at få inddraget ved den foreslåede momsforhøjelse. Man kan derfor ikke undgå at få den opfattelse, at regeringen ikke har taget den merbeskatning i regning, og da den altså andrager ca. halvdelen af den besluttede finanspolitiske stramning, er den altså af væsentlig betydning. Hvis man gennemfører den finanspolitiske stramning på de 6 mia kr. og hertil lægger den kommunale merbeskatning på 9 mia kr., bliver målet med den 1½ pct.s forbrugsudvidelse i 1979 ikke realiseret; så får vi en nulløsning, muligvis med en mindre reallønstilbagegang, og så har vi altså den betydelige uoverensstemmelse.

Venstres politiske ordfører, hr. Ellemann-Jensen, har til Berlingske Tidende i går formuleret sig på en måde, der kan give anledning til at tro, at det, man stiler imod, er en nulløsning i 1979. Men da regeringen i hvert fald officielt har sagt, at det, man stiler imod, er en forbrugsudvidelse på 1½ pct., idet jeg går ud fra, at man har drøftet disse ting grundigt i den socialdemokratiske folketingsgruppe, og da der efter min opfattelse er nogen uoverensstemmelse, vil jeg gerne spørge, om det, man i den socialdemokratiske folketingsgruppe er blevet enige om, er en forbrugsudvidelse på de 1½ pct. eller, som man kan formode på grundlag af udtalelserne fra venstres politiske ordfører, en art nulløsning.

Hvad angår ændringsforslagene, skal jeg oplyse, at vi vil stemme mod det af CD stillede ændringsforslag. Vor holdning til kompensationsproblemerne vil fremgå i forbindelse med førstebehandlingen af de fem lovforslag fra socialministeren, som vi får til behandling her senere i dag.

Hvad angår lovforslag nr. L 256, skal jeg anbefale folketinget at stemme for de af os stillede ændringsforslag. Det er forslag, der helt imødekommer parfumebranchens ønsker, og som er i overensstemmelse med skatteministerens meget imødekommende svar til skatte- og afgiftsudvalget i sidste uge.

Afslutningsvis vil jeg da godt sige, at vi nu har gennemlevet en uge med to regeringschefer, og der er grund til at notere, at fordob-

lingen af regeringsledere åbenbart har medført en fordobling af regeringens beslutsomhed, en fordobling af regeringens effektivitet og en fordobling af regeringens arbejdshastighed, og det er naturligvis udmærket.

Ellemann-Jensen (V):

Der foreligger nu et enkelt ændringsforslag til lovforslag nr. L 255, nemlig centrumdemokraternes ændringsforslag, som vil indebære lavere fødevarerpriser. Det ændringsforslag kan vi ikke gå ind for. Ideen med sociale kompensationer må jo være at støtte særlig svage grupper, og det, man sigter på her, er noget, der skal deles ud på alle, og det ville dog være at drive kompensations-tanken for vidt; derfor kan vi ikke medvirke fra venstre til det ændringsforslag.

Fremskridtspartiets ændringsforslag til lovforslag nr. L 256 må vi også afvise. Jeg skal ikke nærmere kommentere hr. Thorndahls bemærkninger. Hr. Thorndahl sammenblander på vanlig vis tal og begreber i en sådan grad, at det er meget vanskeligt at finde ud af, hvad hr. Thorndahl egentlig mener.

Hagen Hagensen (KF):

Der er vist ikke i forbindelse med disse lovforslag det hjørne af skattelovgivningen, som ikke er blevet berørt i skatte- og afgiftsudvalget, men det kom der nu ikke så overvældende meget ud af, vi blev egentlig ikke klar over, hvad regeringen vil.

Det eneste, vi har fået at vide, er, at man ikke har planer om nye afgifter, dvs. punkt-afgifter. Vi har også fået at vide, at man vil forøge skatterne, på den måde som det sker ved, at kommunerne må udskrive større skatter og staten for så vidt også får flere skattepenge ind ved, at man ændrer på personfradraget. Skatteministeren kalder det sidste for, at man ikke får en skattelettelse. Man kan jo drøfte, om man skal bruge det ene eller det andet ordvalg; kendsgerningen er blot den, at man ved at lave om på tingene får flere skattepenge ind til staten og lægger en byrde på befolkningen.

Man vil også ændre bloktilskuddene til kommunerne, hvilket betyder, at kommunerne også på anden måde skal have penge ind, antageligvis ved at forhøje deres skatter.

Så bør jeg lige føje til, at vi i aftes i radioen fik løftet sløret for, hvad man mener

[Hagen Hagensen]

med en værdistigningsafgift, der for mig at se på længere sigt kan blive af konfiskatorisk art over for dem, der ejer fast ejendom.

Men ud over det har vi faktisk ikke fået at vide, hvad det er, der er modstykket til det, regeringen kommer med her. Vi får øgede skatter, vi får en momsforhøjelse, der er en byrde, som lægges på folket nu, uden at vi ved, hvad man vil sætte over for dette.

Vi har allerede ved første behandling sagt, at vi ikke kan gå med til noget sådant. Vi vil ikke købe katten i sækken: først lægge byrderne på befolkningen uden at vide, hvad det skal bruges til.

Forhøjelse af momsen på nuværende tidspunkt er uhyre dårligt valgt, for så vidt angår tidspunktet. Vi ved, der er overenskomstforhold, der skal gå i gang i løbet af meget kort tid. Man ønsker, de skal sigte på en nulløsning, og så kommer man her og lægger en byrde på, som uvægerlig vil blive gjort gældende, når man skal drøfte forholdene med løn. Vi ved også, at kommunerne i disse dage stønner over at skulle til at lave deres budgetter om og lægge nye byrder på folket, fordi vi herinde skal vedtage en momsforhøjelse, som vi i realiteten udmærket godt kunne vente med en stillingtagen til, til vi kendte regeringens udspil i øvrigt. Det må vi jo ikke få at vide. Der bliver sagt, at vi skal være pæne og vente, til vi kommer herind igen i en ny folketingssamling, så vil vi hen ad vejen få at vide, hvad det er, regeringen vil.

Det finder vi ikke er den rette måde at gøre det på, og vi har altså før tilkendegivet, at vi vil stemme imod denne lovgivning om en moms, om hvilken vi jo i dette øjeblik ikke ved, om den bliver 20 pct., eller hvad det bliver for en sats. Det løfter man sløret for senere; når vi har andenbehandlet dette lovforslag, kommer man med noget, der fortæller, at det antagelig skal være en anden sats.

Jeg kan oplyse om, at vi vil undlade at stemme for så vidt angår CDs ændringsforslag til lovforslag nr. L 255. Det er ikke klart nok, og da vi i øvrigt vil stemme imod lovforslaget, er der ingen grund til at tage stilling til dette forhold.

For så vidt angår det af fremskridtspartiet til lovforslag nr. L 256 for parfumebranchens vedkommende stillede ændringsforslag vil vi stemme for dette.

Bollmann (CD):

Må jeg først sige om vores eget ændringsforslag, at når vi har stillet det, er det, fordi vi finder, det var en mere rimelig og administrativt lettere måde at give de fornødne tilskud på. Nu bliver det sagt, at ændringsforslaget ikke er klart nok. Det er der ikke ret meget at sige til, for med den behandling, som lovforslaget som sådant fik i skatteudvalget, hvor der lige pludselig skulle afgives betænkning i huj og hast, var det ikke muligt at få det belyst tilstrækkeligt.

Jeg må dog sige, at vi har fået nogle beregninger over, hvor meget ændringsforslaget ville betyde, og derudfra har man jo retningslinier for, hvad det er for varer, det drejer sig om. Men hvis der havde været vilje til at forhandle det ændringsforslag, kunne vi også have fundet frem til en noget klarere afgrænsning af, hvilke varer det drejer sig om.

Men vi må erkende, at der ikke kan blive flertal for ændringsforslaget, og derfor kan jeg sige, at vi vil støtte de lovforslag, der kommer om sociale kompensationer.

Hvad angår spørgsmålet om de 20¼ pct., som jo er kommet ind i debatten, og hvor der har været et ændringsforslag, som nu er taget tilbage, har vi sagt, vi under ingen omstændigheder kan medvirke til et så tåbeligt forslag, og jeg vil gerne her bekræfte, at vi ved tredje behandling, hvis der kommer et ændringsforslag, vil stemme imod ¼ pct.; vi kan ikke være det bekendt over for erhvervslivet.

Så spørger man: hvor vil man så skaffe de 300-400 mill. kr. fra? Dertil har skatteministeren svaret, at vi kan forvente en forbrugsudvidelse på 1-2 pct., og at det formentlig vil give de 400 mill. kr. Den forbrugsudvidelse er noget, man regner med i resten af regeringens plan, men i momsloven går man altså ud fra uændret forbrug. Derfor finder vi, at dækningen for de sociale kompensationer rent faktisk allerede er til stede.

Det har også været nævnt, at man muligvis kunne spare sig frem til beløbet, men det har, som det også er klart, ikke været muligt at få noget som helst at vide om besparelserne.

Hvad angår vores generelle stilling til lovforslaget, vil vi stemme for de 20 pct. Det er klart, vi kan have betænkeligheder, og dem

[Bollmann]

redegjorde jeg for ved første behandling, men vi tillægger momsforhøjelsens virkning på betalingsbalancen så afgørende vægt, at vi må stemme for. Vi tillægger det også meget stor vægt, at regeringen har erklæret, man ikke har planer om punktafgifter.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge, hvordan det egentlig ser ud med vores kære lystbådeafgift; er den også opgivet? Nu hørte vi forleden umiddelbart efter regeringsdannelsen, at det konservative folkeparti sagde, de følte sig løst fra samtlige aftaler. I den anledning vil jeg gerne spørge det konservative folkeparti, om det også gælder lystbådeafgiften.

Vi har sagt, vi vil give regeringen en fair chance for at komme i gang, men hvis det betyder, at vi skal tvinges til at stemme for en så fjollet procent som 20¼, må vi erkende, at hvis regeringen har lyst til at begå politisk selvmord, er det ikke vores problem at redde den. Vi vil ikke fra starten lade os tyrannisere af et sådant forslag, som vi finder ikke er nødvendigt.

Bjørn Poulsen (SF):

Dette forslag om den øgede momsprocent er denne regerings første, meget velovervejede forsøg på at øge arbejdsløsheden i Danmark, og der er vel ingen tvivl om, at forsøget vil falde meget heldigt ud. Hvor mange flere arbejdsløse et forslag af denne slags egentlig vil skabe, er der jo forskellige meninger om, men en halv snes tusind er vel nok i underkanten, og det virker meget deprimerende at se en regering, socialdemokratiet er partner i, være med til at fremsætte forslag af denne slags, som øger de meget store problemer, arbejdsløsheden giver os, i stedet for at afhjælpe dem.

Vi har fra SFs side ikke haft høje tanker om denne SV-regering, men at man ville starte med forslag af denne slags, havde vi dog ikke regnet med. Hvis det er det, vi i fortsættelsen skal se fra SV-regeringen, må vi håbe, at dens liv bliver meget kort – endnu kortere, end vi alle sammen prøver på at gøre det.

I øvrigt kan jeg sige, at vi med hensyn til lovforslag nr. L 255 vil stemme for CDs ændringsforslag om kompensationer. Det, det må dreje sig om, er at gøre denne lovs øde-

læggende virkning så lille som overhovedet muligt.

Hvad angår ændringsforslagene til lovforslaget om parfumeafgifterne m. v., vil vi undlade at stemme.

Kaj Hansen (DKP):

Der er jo i skatte- og afgiftsudvalget foregået et arbejde for at få opklaret, hvad virkningerne af en momsforhøjelse til 20 pct. vil være, og det er ikke uinteressante ting, der er kommet frem.

Hvad angår den beskæftigelsesmæssige virkning, har skatte- og afgiftsministeren i et bilag til udvalget meddelt, at alene selve momsforhøjelsen vil have en negativ virkning på beskæftigelsen for 8.000 fuldtidsbeskæftigede. Nu er der næppe nogen, der vil tro, ministeren overdriver, når han nævner et tal på 8.000, og derfor kan man roligt gå ud fra, at det er et minimumstal, og at det snarere bliver en halv snes tusind.

Det er også blevet bekræftet i udvalget, hvilke konsekvenser momsforhøjelsen vil få for nybyggeriet: således for en 80 m²-lejlighed 4.300 kr. mere i anskaffelsessum, for et enfamilieshus 5.600 kr. mere i anskaffelsessum.

Så må jeg bede ministeren høre efter et øjeblik, for der var ting, som ikke blev tilstrækkeligt klaret af i det samråd, vi havde med skatte- og afgiftsministeren, og det drejer sig om provenuet. I bemærkningerne til lovforslaget siges det, at provenuet på 3,2 mia kr. er under forudsætning af uændret forbrug og uændrede priser, og det bekræftes yderligere i et svar på spørgsmål 62, at disse 3,2 mia kr. er under forudsætning af, at forbruget ikke stiger. I et svar på spørgsmål 26 siger regeringen, at målsætningen er således, at der vil være mulighed for en stigning i det private forbrug på 1–2 pct. i 1979. Så er det meget nemt at regne ud, at hvis forbruget stiger mellem 1 og 2 pct. i 1979, bliver provenuet større end de 3,2 mia kr., som er udregnet efter uændret forbrug. Det synes jeg er meget interessant i denne forbindelse, for hvad skal man så med ¼ pct. eller noget andet? Er det ikke sådan, hr. minister, at det øgede forbrug på 1–2 pct. faktisk indbringer et provenu, som dækker de kompensationer, regeringen har planer om at fremsætte og få gennemført lovforslag om?

[Kaj Hansen]

Men det afslører en anden ting, nemlig at man ikke får en samstemmighed med hensyn til selve lovforslaget og de svar, der er givet fra ministerens side. Jeg vil altså meget gerne helt kontant have opklaret, om den forbrugsstigning ikke vil give et højere provenu end de 3,2 mia kr.

Endelig har jeg i udvalget fået uddybet, hvordan det ligger med hensyn til momsens på fødevarer i andre lande. Det viser sig, at Danmark har den mest reaktionære fødevaremoms overhovedet her i Europa. Det er jo fabelagtigt, at den yderligere får en stramning af en socialdemokratisk regering med tilslutning fra venstre, det forhen så store landbrugsparti.

Jeg vil gerne gå disse tal igennem, fordi jeg synes, offentligheden skal have at vide, hvordan fødevarer brandskattes i Danmark i forhold til andre lande. I Belgien f. eks. er fødevaremomsen 6 pct., og den omfatter ikke alene fødevarer, men også medicin, persontransport, brændsel m. v. I England er der slet ikke nogen moms på fødevarer, heller ikke på de danske fødevarer, vi sender dertil, og også i England er der billigere satser for medicin.

I Frankrig er satsen for fødevarer 7 pct. og det samme for medicin og persontransport. I Holland har man en moms på fødevarer og også på persontransport på 4 pct. I Italien har man kun 1-3 pct. moms på fødevarer. Og endelig, for at afrunde billedet, har man i Luxembourg en sats på 5 pct. for fødevarer og medicin, mens satsen i Vesttyskland på fødevarer og persontransport er 6 pct.

Det synes jeg er meget oplysende, når vi nu her desværre kan se ud til at få en fødevaremoms på 20 pct. Hvordan hviler så fødevaremomsen på forbruget? Det fremgår af et bilag, vi har fået, at 26 pct. af momsens vægt hviler på fødevarer. Når vi ved, at for folkepensionister, uddannelsessøgende og andre er den væsentligste udgift faktisk udgiften til fødevarer og bolig, kan vi se, at denne momsbeskatning, ikke mindst af fødevarer, medicin og sådan noget, er noget af det mest ærkereaktionære, som nogen sinde er foreslået i dette land.

Jeg beklager, at det er en socialdemokratisk regering, der er med til at foreslå dette, og derfor kan man godt forstå de reaktioner, der i øjeblikket kommer fra arbejderbevægelsen. Ikke alene er det en reaktionær skat,

den groveste form for fødevarerbeskatning i Europa overhovedet, men det er samtidig en beskatning, som øger arbejdsløsheden med ca. 10.000. Hvis nogen kan finde ud af, at det skulle have noget med fordums socialdemokratisk politik at gøre, vil jeg gerne have det at vide fra denne talerstol.

Til sidst skal jeg sige, at vi vil stemme for det ændringsforslag, der er stillet af CD, og vi vil også stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag, ikke af hensyn til parfumen, men først og fremmest af hensyn til rengøringsmidlerne.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det radikale venstre kan ikke stemme for det ændringsforslag, som CD har stillet. Et tidligere bebudet ændringsforslag fra kristeligt folkeparti om en moms på 20¼ pct. vil vi stemme imod, hvis det skulle komme til afstemning på nogen måde ved en senere lejlighed. Dette ønsker jeg at gøre klart allerede nu.

Virkningen af momsforhøjelsen og den øvrige økonomiske politik, som tegner sig fra regeringsoplægget, er blevet belyst under udvalgsarbejdet. Herunder har regeringen oplyst, at momsforhøjelsen alene vil betyde en forøgelse af ledigheden på ca. 8.000 om året, og at virkningen af den samlede pakke vil være en forøgelse af ledigheden på mellem 12.000 og 15.000 på årsbasis. Det vil betyde øgede udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse på omkring 1 mia kr., som der tilsyneladende ikke rigtig er taget højde for ved provenuberegningerne, men som i hvert fald stjæler op imod en tredjedel af provenuet af momsens.

Grunden til, at momsforhøjelsen vil give så hurtigt og hårdt et udslag på beskæftigelsen, er, at tidspunktet for momsforhøjelsen så åbenbart er forkert valgt. I 1978 har der ikke været nogen stærk udvikling i forbruget, tværtimod har forbrugsudviklingen i første halvår i år været under forbruget sidste år, og der er ikke i dette øjeblik nogen stærk forbrugsudvikling i gang. Hvorfor straffe det private forbrug, som i øjeblikket snarere ligger lavere end højere, end det gjorde sidste år? Ja, nu får vi selvfølgelig en kraftig udvikling i det private forbrug i september måned, når man skal hamstre, før momsens træder i kraft den 1. oktober, så med fremsættelse af

[Niels Helveg Petersen]

dette lovforslag kan man opnå at dokumentere, at det private forbrug er i stærk opgang.

Men det har det altså ikke været, indtil man fremsatte lovforslaget om momsforhøjelsen, og det er derfor, momsforhøjelsen og de øvrige foranstaltninger vil ramme så hårdt på beskæftigelsen. Vi klipper med dette forslag ikke øjeblikkeligt toppen af en forbrugsudvikling, men slår forbrugsudviklingen ned.

Vi har fået at vide, at senere vil der så komme gavnlige virkninger af nogle forslag, regeringen agter at fremsætte engang i oktober, og som skal gennemføres i efterårets løb, forslag om lavere forrentede lån til erhvervene, eksportstøtte, erhvervsfremmende foranstaltninger osv. osv. Vi har også fået at vide, at der vil komme vældig gavnlige virkninger for beskæftigelsen af den stramme indkomstpøolitik, som bliver gennemført fra 1. april 1979, alt sammen gode forhåbninger. Vi håber da også, at alt dette vil vise sig at være rigtigt, og at der kommer nogle fornuftige forslag, så man kan føre den nødvendige indkomstpøolitik, men indtil videre er det altså luftsteg. Det, der bliver tilbage som en kendsgerning, er, at med disse forslag øger man øjeblikkeligt ledigheden med et meget stort antal tusind mennesker, og det er faktisk ikke det, der kan løse vore økonomiske problemer.

Men så kan man jo sige: vil det ikke hjælpe på vores betalingsbalance, det, der her gennemføres? Personlig må jeg sige, at jeg tvivler. Jeg synes, at erfaringen giver os al mulig god grund til at tvivle om, at det vil forholde sig sådan, for der er en oplagt risiko for, at de foranstaltninger, der nu gennemføres, og som medfører et fald i det private forbrug, fører til lønkrav. Hvis momsforhøjelsen bare sætter sig i lønkravene, enten øjeblikkeligt eller i forårets løb, er vi nået nøjagtig lige vidt, bare på et højere omkostningsniveau, og det er det modsatte, man tilstræber i hele diskussionen om indkomstpøolitikken, nemlig at få dæmpet omkostningerne. Dette vil medføre en risiko for øgede omkostninger og ikke det modsatte.

Vi gennemførte sidste år en momsforhøjelse på 3 pct., men samtidig, vil jeg gøre opmærksom på, gennemførtes en beskæftigelsesplan, som med betydelige udgifter for samfundet skulle sætte mere beskæftigelse i gang, således at der blev en afbalanceret løs-

ning ud af det. Det bliver der ikke med den pakke, der her foreligger.

Det har ikke direkte forbindelse med lovforslaget, men da det er det eneste sted, jeg kan bringe det frem, vil jeg gerne sige til regeringen, at vi har under udvalgsarbejdet også fået oplysning om, at man vil ændre bloktilskudsreglerne og beregne bloktilskuddene for fremtiden efter pris- og lønudviklingen i amter og kommuner som helhed og ikke efter bruttofaktorindkomst minus offentlig sektor. Denne lille ændring betyder det første år, hvor det kun skal have halv virkning, at man flytter en skattebyrde fra stat til kommuner på 350 mill. kr. På årsbasis drejer det sig altså om et beløb af størrelsesordenen 700 mill. kr. Det medfører en øjeblikkelig besparelse for statsfinanserne og en tilsvarende øjeblikkelig belastning af de kommunale budgetter og den kommunale skatteudskrivning. Der gemmer sig i øvrigt en finanspolitisk stramning i dette her, for når det drejer sig om staten, er det kun et spørgsmål om størrelsen af underskuddet på statsfinanserne, men når det drejer sig om kommunerne, er det klart, at de midler, kommunerne nu skal opkræve, helt og fuldt vil blive opkrævet i form af skatter, og der gemmer sig derfor faktisk en net lille finanspolitisk stramning på 350 mill. kr. her, som vist ikke hidtil er indgået i skatte- og afgiftsministerens provenuberegninger eller i de økonomiske skøn, men sådan forholder det sig ikke desto mindre.

Det, der er interessant i denne sag, er jo, at man samtidig bebuder omfattende ændringer i bloktilskudsreglerne, der på lidt længere sigt skal favorisere de større bysamfund. Det kan der siges meget godt om, men jeg vil gerne fra regeringen have bekræftet – og hvis man ikke kan give svaret nu, ønsker vi at få det opklaret mellem anden og tredje behandling – at man med denne ændring i bloktilskudsreglerne i og for sig ikke ønsker at foregribe den større omlægning, og at den ændring af bloktilskudsreglerne, der skal gennemføres, må tage sit udgangspunkt i stillingen i dag og ikke i den stilling, der opstår efter den ændring, som nu foreslås af regeringen.

Jeg kunne sige meget mere om denne sag, som er en svær belastning for kommunerne, der er midt i deres budgetlægning, men jeg vil gerne nu bebude over for regeringen, at vi

[Niels Helveg Petersen]

ønsker slået fast, at når vi til sin tid går til den store byrdeomlægning, som er under udarbejdelse, tager den udgangspunktet i den bestående situation og ikke i situationen, efter at vi har ændret beregningsgrundlaget og er gået væk fra bruttofaktorindkomsten.

Det radikale venstre kan ikke medvirke til momsforhøjelsen. Vi er overbevist om, at tidspunktet for dens introduktion er forkert og vil give anledning til en betydeligt øget ledighed, uden at den hjælper på noget fundamentalt problem i vores økonomi.

Jens Møller (KrF):

SV-regeringen er blevet modtaget med meget forskellige følelser, lige fra raseri til velvillighed. Man må vel kunne sige, at kristeligt folkeparti er det parti, der har været mest positivt over for SV-regeringen, og som lige fra begyndelsen har sagt, at denne regering skal have en chance, en virkelig chance, til at vise, hvad den kan. Nu har vi så set den fungere et lille stykke tid, og man må i sandhedens interesse sige, at den har gjort det overordentlig svært for sine venner.

Det første forslag, vi skal tage stilling til, er et forslag om stigende moms. Det er i sig selv aldrig særlig populært, men når man så fremsætter det uden sociale kompensationer, så vi først må tage en længere debat om det for at få det rettet, og man derefter, da det er bragt i orden, kommer med forslag om at sætte momsen yderligere op med ¼ pct., så vi får et tåbeligt skævt tal på 20¼ at regne med, må man sige, at regeringen har gjort det uhyre svært for sine venner.

Befolkningen er indstillet på i den nuværende situation at bringe de nødvendige ofre, det tror jeg, men jeg tror ikke, den er indstillet på at skulle føle sig til grin oveni på grund af skæve momstal og den slags ting. Denne regering trækker overordentlig store vekslers på vor velvilje, og vi overvejer stadig, om vi vil kunne honorere dem.

CDs ændringsforslag, som det foreligger til det lovforslag, vi behandler nu, er efter vores opfattelse stadig noget uklart, og da vi foretrækker den form for sociale kompensationer, som regeringen foreslår, vil vi undlade at stemme til centrum-demokraternes ændringsforslag. Fremskridtspartiets ændringsforslag vil vi stemme imod.

Hjortlund Christensen (DR):

Momsforhøjelsen i dens helhed kan retsforbundet ikke støtte, men vi vil medvirke til at begrænse de urimeligheder af både erhvervs-mæssig og social art, som rammer særlige grupper.

Af ændringsforslag, der er stillet til denne behandling, er der CDs ændringsforslag nr. 7. Det kan vi ikke støtte, for det går ind for konkurrenceforvridende erhvervstilskud, men det undrer mig ikke, at centrumdemokraterne benytter chancen til at lefle for dele af befolkningen også i denne situation.

Om fremskridtspartiets ændringsforslag vedrørende parfumeafgifter m. m. kan jeg bemærke, at forslaget har to sigter: at begrænse branchens særlige omkostninger ved momsforhøjelsen og samtidig at lempe virkningerne af en i forvejen urimelig lov, som er konkurrenceforvridende for erhvervet. Derfor kan retsforbundet ikke stemme for ændringsforslaget.

Waldorff (VS):

Ligesom i en række tidligere tilfælde, hvor man har lavet forlig, har det været både lærerigt og underholdende at deltage i skat-teudvalgets arbejde. Spørgsmålet er altid: hvor vil man hen, bare sådan lidt mere præcist, med sine kriseindgreb, og hvilket grundlag bygger man dem egentlig på? Hvad er forudsætningen for kriseindgrebene, og hvordan vil de virke?

Ved det sidste augustforlig havde vi den udsøgte fornøjelse at stille en stribe spørgsmål til et orakel, nemlig ADAM, og de økonomiske modeller, den bliver fodret med. Uanset hvordan man præciserede spørgsmålene, og uanset at selve forliget ændrede indhold, lød svaret mekanisk: 20.000 flere i arbejde som følge af augustforlig II. Ved den lejlighed optrådte ADAM som bugtaler med det økonomiske sekretariat og flere andre som bugtalerens dukker. En af dem var hr. Camre, som optrådte på slap line med følgende citater:

»De forslag, der ligger her, sigter ikke mod at sænke befolkningens levevilkår ned til Frankrigs niveau, ned til Vesttysklands niveau, ned til Belgiens niveau. Nej, de sigter såmænd bare på at holde igen mod fortsatte rekordstigninger, at holde vores forbrug konstant.«

[Waldorff]

Det sagde han faktisk, »fortsatte rekordstigninger«.

Og i et andet indlæg, hvor hr. Camre skal forsvare, at man giver 1 mia kr. i investeringsfradrag, siger han:

»... men det, der er det relevante, er, at dette må ses i sammenhæng med den samlede lovgivning, der nu er gennemført. Det er led i et forlig, som faktisk er overordentlig stærkt arbejdskraftforbrugende.«

Og her tænkte hr. Camre ikke på de endeløse forligsforhandlinger, men, som han præciserede det, »det vil skabe ganske mange arbejdspladser«.

Konklusionen på hr. Camres indlæg var, at augustforliget betød en bedring i beskæftigelsen og en moderat svækkelse af de fortsatte rekordstigninger i vores forbrug.

Vi kan så høre, hvad det økonomiske sekretariat et år efter har at meddele – jeg citerer:

»Gennem vinterhalvåret 1977–78 var den danske økonomi præget af et trykket konjunkturklima. Produktion og beskæftigelse reagerede på tilbagegangen i det private forbrug efter den finanspolitiske stramning, der gennemførtes i augustforlig II.«

Det var dog forbavsende, for det var faktisk, hvad vi sagde, mens som bekendt det økonomiske sekretariat, regeringen, hr. Camre osv. sagde det modsatte, og nu kan vi faktisk oven i købet begynde at sætte nogle tal på det hele. Det økonomiske sekretariat kan konstatere, at forbruget ligger et par procent lavere i foråret 1978 end i foråret 1977, og af den sidste kvartalsrapport fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fremgår det, at nu er 33.000 flere blevet arbejdsløse.

Det var lidt historie. Hvordan ser det så ud i år? Kunne man regne med, at regeringens økonomer var blevet lidt klogere, eller måske endda, at regeringen var blevet det? Havde man f. eks. benyttet lejligheden til at regne lidt på, hvordan de forskellige indgreb, indkomstpolitik og erhvervsstøtte, virker?

Efter de første 15 omgange i skatte- og afgiftsudvalget kan vi sige, at der er to muligheder, hvoraf ingen er behagelig. Den ene er, at regeringen faktisk stadig væk ikke ved noget om, hvad den laver. I lighed med sidste år er der jo fremlagt en gang løse rygter om, hvad virkningen af den samlede økonomiske politik er, og hver gang der bliver spurgt om, hvilke forudsætninger man går ud

fra, henviser man til oraklerne, det økonomiske sekretariat, ADAM osv. På det grundlag fører man så økonomisk politik. Man skyder faktisk i blinde med erhvervstilskud, indkomstpolitik, finanspolitiske stramninger osv. Det var den ene mulighed.

Den anden mulighed er, at man faktisk godt kender virkningen af det, man går og laver, men af alle kræfter forsøger at tilsløre det. Det er en alvorlig anklage, nemlig en sigtelse for bedrageri, men selv om det er det, er der en del, der tyder på, at det faktisk er det, som kommer sandheden nærmest. Vi har bedt SV-regeringen om at få udleveret de beregninger, som man har fået lavet som baggrund for sine økonomiske foranstaltninger. Det er ikke sådan af almindelig nysgerighed, men fordi det ser ud til at være den eneste mulighed for at få noget at vide om beregningerne bag de økonomiske kriseindgreb her.

Skatteministeren har også bekræftet, at der faktisk foreligger nogle beregninger, men han afslår at udlevere dem. Dertil vil jeg sige, at hvis andre kan bidrage med en forklaring på den opførsel, skal de være velkomne, men jeg kan i hvert tilfælde ikke komme til anden konklusion end den, at når man ikke vil udlevere sine beregninger, er det, fordi disse beregninger vil vise, at den samlede regeringsaftale sigter på at få lønmodtagerne til at holde for gennem en sænket realløn, at få arbejderklassen til at holde for gennem en forøgelse af arbejdsløsheden og at manøvrere en nulløsning igennem ved de kommende overenskomster, samtidig med at man styrer milliardbeløb over til virksomhederne uden gnost af udsigt til en forbedret beskæftigelse.

Hvad er det så, vi har fået at vide under udvalgsarbejdet? Ja, for det første har hr. Camre fået lejlighed til at gentage sig selv, hvad han sjældent forsømmer en lejlighed til. Der er i virkeligheden slet ikke tale om nogen indskrænkning af forbruget, siger man. Der er blot tale om, at forbrugsstigningen ikke bliver så stor – rekordagtig stor, ville hr. Camre sige – som den ellers ville være blevet. Og så er det selvfølgelig interessant nok at se på, hvordan man faktisk når frem til denne forbrugsstigning.

Regeringen henviser til det økonomiske sekretariat, som i sin augustrapport for det første siger, at overenskomstfornyelsen vil give et par procent i 1979. Så siger man, at

[Waldorff]

denne skattelettelse, som altså ikke er andet end den almindelige inflationssikring, også giver et par procent. Det er en post, der i øvrigt er en gåde for mig, men det er der ikke rigtig tid til at gå nærmere ind på her. Så lægger man pensionisternes månedlige 50 kr. oveni, og så tager man de forhøjede indtægter til de langtidsledige, som kommer i arbejde, uden i øvrigt at nævne dem, som bliver arbejdsløse. Endelig tager man væksten i arbejdsstyrken. Det skulle alt i alt give en forbrugsstigning på 4-5 pct.

Allerede her er økonomernes kunststykker faktisk temmelig interessante, for på den selv samme side i det økonomiske sekretariats konjunkturoversigt, på den selv samme side, som der henvises til, nemlig side 16 - hvis nogen er interesseret - hvor man nævner, at indkomstopgøret, som det kaldes nu om dage, betyder et par procent i reallønsfremgang, siger man, at resultatet i kroner og øre ved overenskomsterne er af mindre betydning, fordi det alligevel bliver ædt op af skat og prisstigninger. Overenskomsterne betyder altså egentlig ikke noget i reallønnen, men alligevel regner man dem ind med 2 pct. på årsbasis.

Det kan selvfølgelig være, at det økonomiske sekretariat simpelt hen bare mener, at et par procent i reallønsstigning er af mindre betydning, og det vil ganske givet interessere både finansministeren og den nye skatteminister voldsomt meget, hvis det er de beregningsmodeller, man bruger.

Og videre: hvis man selv tror på den forbrugsstigning her - og det forudsætter altså ud over alt det andet, jeg har nævnt, at man også tror på en prisstigning, som ligger langt under, hvad man har set i mange år - hvad dækker den så over? Den dækker for det første over en udvidet arbejdsstyrke. Der er altså flere til at dele denne forbrugsstigning. For det andet dækker den over en særlig vægt til pensionisterne. Og for det tredje og måske nok vigtigste dækker den over en fuldstændig skævt fordelt indkomststigning, nemlig efter forudsigelserne 13 pct. til de selvstændige, 8 pct. til de privat ansatte og 6 pct. til de offentligt ansatte. Det betyder rent ud, især når de her foreslåede stramninger kommer til, et regulært reallønsfald, så det batter, for lønarbejderne, mens de selvstændige som sædvanlig bliver holdt skadesløse.

Det er da i hvert fald klassepolitik, så det kan forstås.

Hvis ikke det var så sørgeligt, ville man synes, det var skægt at se, hvordan regeringen nu vil gebærde sig for at prøve at leve op til sin hensigtserklæring om, at man så vidt muligt vil sikre opretholdelsen af de disponible realindkomster.

Men tilbage til spørgsmålet: hvor megen realitet tror regeringen egentlig selv der er i ansættelsen af denne forbrugsstigning? Det bedste indicium må være de antagelser, man gør sig om sine indtægter - det var det, hr. Kaj Hansen var inde på i sit indlæg - nemlig at man har et mål med moms, der hedder 3,2 mia kr., og det nås ved et uændret forbrug. Så sidder de kløgtige politikere i skatteudvalget og siger: ja men hvis forbrugsstigningen faktisk er på et par procent derudover, er der jo rigeligt penge til, at vi kan betale en kompensation, uden at vi behøver at smække ¼ pct. oven i moms. Men så skal man ellers se skatteminister Anders Andersen og kompagni på tilbagetog, fordi sådan var det nemlig slet ikke ment. Deraf kan man lære, at hvis der er noget, man ikke får regeringen til at tro på, er det den forbrugsstigning, som regeringens egne økonomer har siddet og sjusset sig frem til.

Men vi kan jo godt slå fast, at uanset hvad vi kan påvise af absurditeter, og uanset hvad vi kan påvise af virkninger af den finanspolitiske stramning, har SV-regeringen selvfølgelig tænkt sig at køre den igennem.

Vi får moms, som vi diskuterer her, men vi får også en skattestigning i løbet af efteråret, og den har der været mærkeligt stille omkring. Jeg mener, det kunne være ganske interessant at høre, hvad de små borgerlige hjælpepartier har at sige til denne skattestigning, om de, der faktisk har tænkt sig at stemme for denne momsforhøjelse, vil være så elskværdige at kommentere, hvordan de har tænkt sig at forholde sig til den kommende skattestigning, selv om det ikke er den, der bliver diskuteret i dag.

Man kan lave en tilsvarende oprulning af modsigelserne og fortielserne og de løse antagelser vedrørende virkningen på arbejdsløsheden af dette momsforslag, men det skal gøres ganske kort.

Først beder man i udvalget om at få at vide: hvor mange bliver arbejdsløse som følge af momsforhøjelsen? Ca. 8.000 bliver der

[Waldorff]

så svaret. Det er givet for lavt, men lad det være. Men så siges det, at de skøn, som har været fremme fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Socialistiske Økonomer, er alt for pessimistiske. Man skal nemlig medregne de positive virkninger af regeringens erhvervspolitiske foranstaltninger, indkomspolitik og forskellige erhvervstilskud, som i parentes bemærket efter alt, hvad vi er i stand til at få at vide, er negative for beskæftigelsen.

Godt, siger man så i udvalget, lad os så i hvert fald få beregningerne over det samlede antal arbejdsløse, som følger af regeringens samlede plan. Og så får man Gud hjælpe mig svaret 12.000–15.000. Det vokser altså jo flere gange man spørger. Men man skal endelig huske, siger regeringen så, stadig væk at medtage de positive virkninger af erhvervs- og indkomspolitikken, som i parentes bemærket formodentlig stadig væk er negative.

Som en sidste desperat handling stiller man så spørgsmålet i udvalget: hvad er egentlig baggrunden for de positive virkninger, som man vurderer vil komme? Man har anført, at man ikke er i stand til at give tal for det, men så lad i det mindste baggrunden for, at man vurderer beskæftigelseseffekten positivt, komme frem, og i den forbindelse kan man spørge: hvilke erfaringer har man fra de tidligere forlig, man har lavet, ud over dem, som alle kan konstatere: at jo flere forlig man laver, jo flere arbejdsløse bliver der? Men det når vi ikke at få svar på i udvalget, for nu skal man have jappet dette igennem, nu skal det være færdigt, og så kan man få et eller andet svar en anden gang, hvor man ikke har brug for det.

Det er svært at vide, hvem man egentlig skal rose mest for disse mesterlige besvarelser, vi får i skatte- og afgiftsudvalget, om det er politikerne eller det er de økonomiske eksperter. Men én ting er i hvert fald sikker: hvis de besvarelser er, hvad den borgerlige nationaløkonomi kan præstere, ville vi faktisk foretrække en regering, som baserer sine kriseindgreb på enten kloge koner eller slet og ret astrologi.

Om ændringsforslaget fra centrumdemokraterne skal jeg blot sige, at selvfølgelig kan vi ikke acceptere, at man som alternativ til kompensationer på 400 mill. kr. giver nogle tilskud på 320 mill. kr.

(Kort bemærkning).

Hjortlund Christensen (DR):

Jeg vil gerne rette en fortalelse. Jeg sagde fejlagtigt, at retsforbundet ikke kunne stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag om parfumeafgiften. Vi stemmer for ændringsforslaget.

Lindinger (EP):

I modsætning til så mange andre, såvel uden for som i tinget, ser erhvervspartiet med meget stor sympati på den konstellation, vi nu er blevet præsenteret for, og som skal være vor regering. Dertil må jeg så føje, at det er med meget dyb skuffelse, man må konstatere, at der stadig køres frem efter det traditionelle mønster. Der er ikke noget som helst ekstraordinært, eller utraditionelt, noget der virkelig kan medføre en løsning af landets problemer, i det, man foreløbig er blevet præsenteret for. Det er en meget, meget stor skuffelse. Det er derfor nok naturligt, at der såvel inden for partiernes egne rammer som mange andre steder i samfundet er ved at danne sig noget af en mistillid til denne regering.

Når det er sagt, vil jeg gerne tilføje, at med hensyn til en momsforøgelse burde man være gået helt andre veje. Man kunne for den sags skyld godt være gået ind for en noget højere moms end de 20 eller de 20¼ pct., men man bør i langt, langt højere grad kæde den sammen med betydelige skattelettelser, virkelige skattelettelser, således som f. eks. afdøde statsminister Krag var inde på med et helt skattefrit år og den slags. Det er i hvert fald ikke en god løsning at køre frem med disse ganske almindelige, traditionelle ting, der efterhånden vil medføre punktafgifter. Det er ikke vejen frem.

Men når det er sagt, vil erhvervspartiet med hele det stemmemateriale, det råder over – og det kan såmænd godt gå hen og få en vis betydning – støtte regeringen, indtil man har set, hvad den i øvrigt finder på.

Arne Bjerregaard (KrF):

Når jeg her uden for ordførernes rækker har bedt om ordet, er det for at løfte sløret for det af mig i skatteudvalget stillede ændringsforslag, som min gruppe har ønsket at tage tilbage. Så kan man selvfølgelig begynde at gisne om alle disse splittelsestendenser, og

[Arne Bjerregaard]

hvad deraf kan følge, men det tror jeg ikke man skal begynde at spekulere alt for meget i. Det her er en ganske konkret sag, hvor man kan vurdere tingene forskelligt.

Med formandens tilladelse håber jeg at jeg må komme med en indledende bemærkning som baggrund for mit ændringsforslag.

Jeg havde håbet, at denne regering havde haft held til på baggrund af tilstrædelserklæringen om åbenhed og samarbejde at skabe stabilitet og sobert lovgivningsarbejde. Her kan jeg i parentes bemærke, at jeg med skuffelse ser de reaktioner, der er ude omkring i landet imod denne regering, og her må jeg notere, at parolen har været: vi kan bruge demokratiet, så længe vi kan få noget ud af det. Når vi ikke kan bruge det længere, når vi ikke får noget ud af det, så lægger vi demokratiet til side. Derfor må jeg sige til statsministeren, at jeg har den dybeste respekt for, at statsministeren vovede at sige: ingen over og ingen ved siden af folketinget.

Men så må jeg desværre også sige på den anden side, at man vel må notere, at regeringen ikke helt har forstået den demokratiske, nødvendige arbejdsform i dette ting. Man har med regeringssamarbejdet opfattet demokratiet som en flertalsmagt og udlagt fasthed som værende identisk med stædighed og mangel på vilje til at realisere det samarbejde, som man i åbningsredegerelsen gjorde sig til talsmand for. Men alt dette mener jeg skyldes begyndervanskeligheder, og det skal jeg sådan set ikke harcelere over.

Jeg skal ikke gå i detaljer om handlingsforløbet med hensyn til lovforslagenes behandling osv. Jeg skal bare sige, at når jeg fremsatte et ændringsforslag i skatteudvalget om 20¼ pct. og samtidig meddelte, at kristeligt folkeparti ville stemme imod, så var det klart for at hjælpe regeringen over dens egne vanskeligheder, for at få regeringen til at besinde sig på, hvad den ville. Så ville den allerede ved anden behandling kunne få noteret, om der var et flertal i dette ting imod den skæve momsprocent, og regeringen kunne tage det ganske roligt, for det var ikke dens eget forslag. Hvis det blev stemt ned, så kunne den sige, at kristeligt folkeparti havde fået stemt et ændringsforslag ned. Blev det vedtaget, så kunne regeringen sige: nå ja, men det er allerede det, vi har regnet med i vores kompensationsforslag.

Regeringen ville komme ud over sin parlamentariske krise, og det var det, der var baggrunden for de signaler, jeg sendte op. Visse forstod dem, men mangfoldige forstod dem ikke. Uhørt metode, råbte nogle, at fremsætte et ændringsforslag, som man ikke selv vil stemme for. At pressen ikke forstod et kuk af det, er ganske forståeligt, for et sligt forslag krævede selvfølgelig, at den skulle abstrahere fra de sædvanlige standardspørgsmål og standardvar, og sligt ville da over for den være et uhørt forlangende. Men hvis jeg nu havde sagt, at det var et dagsordensforslag uden forbindelse eller forpligtelse for regeringen, ja så havde pressen nok været på hjemmebane, så var alt ved den gamle politiske tænkning i øvrigt.

Nu må jeg sige, at denne udstrakte hånd, som jeg sådan set havde givet til regeringen, ikke er der mere, og jeg tror nok, at regeringen i øjeblikket efter moden overvejelse mener, at det i grunden var kedeligt, at det skulle gå sådan. Men det har ikke været mig muligt – det må jo være mine pædagogiske evner, der er for dårlige – at overbevise hverken udenfor eller indenfor om det hensigtsmæssige i, at regeringen, uden at det skulle have parlamentariske konsekvenser, fik dette ting til at tage stilling til det, den var i færd med at tænke på at gennemføre.

Sluttelig må jeg sige, at det altså ikke kunne lade sig gøre, men for at regeringen ikke skal være i tvivl, så skal jeg meddele, at jeg stadig væk har samme opfattelse, nemlig at de mindre erhvervsdrivende, som nu får ekstra byrder med prisstoploven, ikke med min støtte skal belemres med en skæv momsprocent. Vil regeringen på grund af indre strid og stædighed gøre ¼ pct. til et kabinetsspørgsmål, ja, så for min skyld ikke længere nogen alarm; jeg har gjort, hvad jeg kunne. Men så har den allerede herved vist sin uduelighed i starten.

I øvrigt må jeg sige, at jeg er fuldstændig enig med hr. Grünbaum. Hvis regeringen havde haft courage nok, så havde den vovet med den gode mulighed, den nu havde, at sætte vores krone i dens rette værdi.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Må jeg først sige, at regeringen ikke kan medvirke til vedtagelse af ændringsforslag

[Ministeren for skatter og afgifter]

nr. 7 til lovforslag nr. L 255 og heller ikke til de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag til lovforslag nr. L 256.

Jeg skal kun komme med nogle få bemærkninger på baggrund af nogle af de økonomiske betragtninger, der er kommet.

Inden jeg kommer med dem, må jeg måske sige, at når vi ikke kan medvirke til vedtagelse af ændringsforslag nr. 7, det af CD'erne stillede forslag, der tager sigte på at øge tilskuddet til madvarer, så er det, fordi vi mener, at det forslag, som regeringen selv er kommet med, og som skal til første behandling efter det følgende lovforslag, er en bedre måde at yde kompensation på end ved den af centrum-demokraterne foreslåede ordning. Dertil kommer, at hvis man skulle udstrække det til de fødevaregrupper, som CD har med i forslaget, vil der være, jeg ved ikke, om jeg skal sige næsten uoverskuelige eller uoverstigelige administrative vanskeligheder, ikke alene i forbindelse med at holde kontrol indtil, men også i forhold til vores eksport på grund af de restriktioner, der så skulle indføres.

Så har det været nævnt, at der ikke var behov for en så stærk finanspolitisk stramning, som regeringen har lagt op til. Hr. Thorndahl var inde på spørgsmålet om kommunernes øgede udskrivning, og jeg må give hr. Thorndal medhold. Hvis hele den øgede udskrivning i kommunerne lægges ned som en øget kassebeholdning og er en 100 pct. opsparing, så vil en sådan skattepolitik i kommunerne naturligvis have finanspolitiske virkninger, også virkninger på vores betalingsbalance. Jeg tror dog ikke, at kommunerne hæver skatteprocenten alene for at lægge pengene i kassen, men nok også for at dække øgede udgifter i kommunerne, og så vil virkningen være en anden og skal vurderes ud fra et andet synspunkt.

Hr. Bollmann, og jeg tror også hr. Kaj Hansen, beskæftigede sig med stigningen fra 1 til 2 pct. i det private forbrug og ville ligesom fortælle, at der heri i sig selv ligger en finanspolitisk stramning. Jeg bliver altså nødt til her i salen, ligesom jeg gjorde det i skatte- og afgiftsudvalget, at gøre opmærksom på – og jeg håber, at man, når man får det at vide anden gang, har forstået sammenhængen i det – at i det finanslovforslag, der er fremsat, er der indregnet en forbrugsstigning på, jeg tror, det er 4–5 pct. Det er den

forbrugsstigning, der sættes ned. Men hvis man så har 1½ eller 1 pct. tilbage af den forbrugsstigning, så kan man ikke på ny sige, at der ligger et eller andet beløb, 300 eller 350 mill. kr., i det, for det er indregnet i det finanslovforslag, som er fremsat.

Må jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen, som var inde på nogle bemærkninger om bloktilskuddene og den stramning, der vil blive gennemført over for kommunerne, at den ordning og den reguleringssats, vi har i øjeblikket, i virkeligheden betyder, at staten yder et stigende statstilskud til de kommunale udgifter, der ligger ud over de normale løn-, pris- og omkostningsstigninger i kommunerne. Det er den problematik, som vi mener ikke er rimelig i den givne situation, og som man nu vil forhandle med kommunerne om en ændring af, og hvor man altså i 1979 kun vil beregne det ud fra halvdelen af det, som det ellers ville have været. Det er altså en stramning for kommunernes vedkommende på 350 mill. kr. Nu bliver det måske knap 350 mill. kr., men det er udgangspunktet, og disse 350 mill. kr. skal altså ses i forhold til de samlede statstilskud til kommunerne over bloktilskuddene på, skal vi sige godt og vel 16 mia kr., et meget stort beløb, som de 350 mill. kr. jo er en meget beskednen andel af.

Der er måske også grund til at nævne, at der har været fremsat mange beregninger over, hvilke virkninger den samlede politik over for kommunerne vil få for udskrivningsprocenten. Det er der også redegjort for i skatte- og afgiftsudvalget. Indenrigsministeren har jo udførligt opgjort virkningerne for kommunerne i plusser og minusser, og disse plusser og minusser indebærer jo, at den samlede virkning over for kommunerne kun vil være en forøgelse af den kommunale udskrivningsprocent på godt 0,2 pct. Altså ikke et voldsomt udslag, ikke et voldsomt udsving. Det synes jeg man også skal have med i denne bedømmelse.

Vi er fra regeringens side selvfølgelig klar over, at vi ikke har et flertal her i folketingsalen, men vi håber og tror på, at der er et flertal her i folketingssalen, der vil forstå nødvendigheden af, at der føres en strammere finanspolitik, at der føres en ændret økonomisk politik, som kan rette vores økonomi op, og de forslag, som nu ligger til behandling, må ikke betragtes som uvenlige handlinger.

[Ministeren for skatter og afgifter]

ger over for de partier, der ønsker at medvirke til en løsning af de økonomiske vanskeligheder, som vi står med her i Danmark.

Thorndahl (FP):

Jeg vil godt starte med at efterlyse svaret på det konkrete spørgsmål, jeg stillede ordføreren for socialdemokratiet, nemlig om man i den socialdemokratiske folketingsgruppe stiler mod en forbrugsudvidelse, der begrænses til 1½ pct. i 1979, eller den nulløsning, som man kan formode ligger bag, i det omfang man ikke tager hensyn til den forøgede udskrivning i kommunerne.

Så har skatte- og afgiftsministeren principielt givet mig medhold i de betragtninger, jeg har gjort gældende, idet han dog har bemærket, at i det omfang den kommunale merbeskatning går til en øget kommunal aktivitet, så vil virkningerne være lidt anderledes end de virkninger, der er oplyst i svarene på skatte- og afgiftsudvalgets spørgsmål 48 og spørgsmål 49. De siger, at en kommunal merbeskatning på 1 mia kr. vil medføre en forbrugsbegrænsning af størrelsesordenen ½ pct., og at en kommunal merbeskatning tilsvarende på 1 mia kr. vil medføre en betalingsbalanceforbedring af størrelsesordenen 400 mill. kr. Skatte- og afgiftsministeren slutter af med korrekt at oplyse, at det herved er forudsat, at en forøgelse af beskatningen til kommunerne ikke ledsages af større kommunale udgifter. Det skulle sådan set være sammenhængen og dermed også et svar til hr. Ellemann-Jensen.

Må jeg så sige, at den aktivitetsændring, der vil komme i kommunerne mellem 1978 og 1979, kun vil være en brøkdel af den bebudede kommunale merbeskatning. Det er, fordi vi har haft kommunalvalg her i 1978 og kommunerne derfor i høj grad over for vælgerne har været tilbageholdende med at finansiere aktivitetsudvidelser over direkte merbeskatning; man har i stedet forbrugt af den kommunale likviditet.

F. eks. har det været sådan, som det også er oplyst fra de kommunale interesseorganisationer, at de af folketinget besluttede beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, som er blevet pålagt kommunerne, i betydeligt omfang er blevet finansieret ved forbrug over de likvide midler. Dette slår nu igennem med fuld virkning i 1979, og det vil sige, at med

et stort set uændret kommunalt aktivitetsforbrug vil vi opleve en kommunal merbeskatning af størrelsesordenen 2 eller 3 mia kr., som man tilsyneladende – det ser ud til mere og mere at blive bekræftet fra regeringens side – ikke har taget hensyn til i sammenhængen mellem den finanspolitiske stramning og indgrebene for at få betalingsbalanceunderskuddet bragt ned i 1979.

Jeg vil også godt give de ordførere ret, der har været inde på, at der tilsyneladende også mangler ½ mia kr. i de provenumæssige betragtninger, som man har gjort gældende med hensyn til virkningerne af mermomsen. Der står helt klart i bemærkningerne, som det også fremgår af en lang række svar fra skatte- og afgiftsministeren, at man regner med og ønsker at fastholde et provenu på 3,2 mia kr. ved den bebudede momsforhøjelse, og det er under forudsætning af uændret forbrug. Nu har jeg stillet den socialdemokratiske ordfører det konkrete spørgsmål: er det uændret forbrug, eller er det en forbrugsudvidelse på 1½ pct?

Med forbehold over for den usikkerhed vil jeg sige, at hvis man går ud fra det, regeringen selv har sagt at man stiler imod, nemlig en forbrugsudvidelse på 1½ pct., så kræver det altså ikke de helt store matematiske evner at gange halvanden procent med momsprovenuet for 1979, som vil være af størrelsesordenen 30 mia kr. Det giver uden videre hovedbrud 450 mill. kr., som man ikke har taget med i beregningerne, i og med at man har gjort dem op under forudsætning af uændret forbrug.

Det er i strid med regeringens politisk formulerede mål, nemlig en forbrugsudvidelse på 1½ pct., så der mangler altså ½ mia kr. i regeringens provenumæssige betragtninger. Det stiller den langvarige diskussion om finansieringen af de sociale kompensationer, der jo udgiftsmæssigt ligger i størrelsesordenen 400 mill. kr., i et lidt ejendommeligt lys.

Hagen Hagensen (KF):

Hr. Bollmann stillede et spørgsmål til mig om, hvorvidt mit parti havde glemt lystbådeafgiften. Lad mig lige få klaret det af og sige, at det har vi ikke. Vi vedstår, hvad vi har aftalt med andre partier, og hvad der endnu er gældende deraf, det skal også komme igennem. Det, vi har sagt over for SV-

[Hagen Hagensen]

regeringen, er alene, at vi føler os frit stillet i forhold til det, vi ved om, hvad den kommer med – jeg må måske føje til: det lidt, vi ved om, hvad den kommer med.

Så vil jeg godt gøre en enkelt bemærkning om stramningen af bloktilskuddet, som jeg finder kommer på et tidspunkt, hvor det næsten er ugørligt for kommunerne at have med dette at gøre, hvis det ikke umiddelbart skal betyde et øget skattetryk ude i kommunerne. Nu siger man lidt flot fra skatteministerens side, at det er jo kun godt og vel 0,2 pct., det drejer sig om, men det er nu engang også penge, og hvis man med øgede skatter og afgifter vanskeliggør de drøftelser, der skal til at gå i gang med henblik på at søge en nulløsning gennemført, så synes jeg, at man gør tingene værre. Vi ser gerne en nulløsning gennemført, og ud fra dette mener vi, at man må komme med en samlet plan, således at vi kan drøfte forholdene under ét og ikke starte med at lægge byrder på folket.

Så er der problemet, som vi altså ikke i denne formiddagstime bliver klar over: skal momsens være 20 pct., eller skal den være 20¹/₄ pct.? Jeg skal lade være at gå dybere ind i den splid, som hr. Arne Bjerregaard har været i med sig selv ved at stille et ændringsforslag om 20¹/₄ pct., og så føje til, at det ville han ikke stemme for selv. Men vi svæver endnu i denne time i uvished om, hvorvidt det skal være 20 eller 20¹/₄ pct. Der tænkes overhovedet ikke på, hvad det betyder for den enkelte lille næringsdrivende, der i henhold til anden lovgivning skal sørge for, at han, inden momsens træder i kraft, skal have mærket alle sine varer om. Det er et betragteligt arbejde, som skal udføres under et prisstop og under et pres i øvrigt, og det skal nok også mærkes.

Hvem er det, momsforhøjelsen kommer til at gå ud over? Det er tjenestemænd. Det er dem, der er ansat på lignende vilkår som funktionærer, og andre, der ikke hører under et bevægeligt lønsystem, og så er det dem, der bliver ledige som følge af, at vi gennemfører momsforhøjelsen nu. Det er dem, der bliver sorteper, og det synes vi vitterlig ikke at der er grund til netop nu, så længe vi ikke har en samlet plan at tage stilling til.

Jeg tror nok, når snakken kommer til at gå over disken – og der siges meget godt dér, når man kommer ind og skal købe noget – så vil den komme til at gå på, at det her var da

noget underligt noget. Den vil også nok komme til at tage stilling til, hvem det var, der ønskede, at forholdene skulle bringes i orden under ét, og hvem der ikke har ønsket det, men startede med at lægge byrder på folket, som man ikke behøvede at gøre nu. Ministeren sagde før, at det ikke var ment som en uvenlig handling over for de partier, der måske skulle virke med. Ja men er det ikke så ligegyldigt, hvem det er over for herinde? Det er problemet over for det folk, der skal bære byrden, og det synes jeg man tager alt for lidt hensyn til.

Bollmann (CD):

Må jeg først sige tak til de partier, der har støttet vores ændringsforslag. Jeg må erkende, at det ikke kan opnå flertal.

Hr. Hjortlund Christensen var inde på, at vi leflede for visse grupper. Til det vil jeg kun sige, at de grupper, vi lefler for, er hele befolkningen, det er alle dem, der spiser og drikker mælk. Det kan ministeren bekræfte, for han har nemlig i et svar til skatte- og afgiftsudvalget sagt, at det er jo hele befolkningen, det kommer til gode, og derfor duer det ikke.

Jeg vil gerne vende tilbage til ministerens kommentar til spørgsmålet om de 1–2 pct. forbrugsudvidelse og lovforslagets bemærkning om, at provenuet er beregnet ud fra et uændret forbrug. Jeg kan fortsat ikke – og jeg kan forstå, at det også gælder andre ordførere – få de to ting til at rime sammen. Nu ved regeringen, at der ikke er flertal for 20¹/₄ pct., men hvis regeringen fortsat fastholder, at stramningen er nødvendig, hvordan vil man så stramme? Jeg har sagt, at vi ikke kan stemme for punktafgifter. Jeg har også sagt, at vi ikke kan være med til en forhøjelse af indkomstbeskatningen og heller ikke til værdistigningsafgiften. Men hvordan ser det ud med besparelser? Det har vi ikke kunnet få svar på hverken i udvalget eller her nu.

Jeg kan ikke afvise, at regeringen på en eller anden måde kan komme med løsninger, som CD vil kunne støtte, men det er jo ikke noget, der haster. Det er jo ikke noget, der haster i denne uge. Måske kunne jeg nøjes med at spørge: vil dette spørgsmål blive gjort til et kabinetsspørgsmål?

Kaj Hansen (DKP):

[Kaj Hansen]

Jeg skal nøjes med at tage et enkelt væsentligt spørgsmål frem igen, og så bliver jeg nødt til at spørge på en anden måde. Men først skal jeg læse op, hvad spørgsmål 26 drejer sig om: »Hvilken reallønsfremgang er der efter regeringens mening grundlag for i 1979?« Så følger svaret, som siger: »Med den i regeringsredegørelsen anførte målsætning for betalingsbalanceudviklingen i 1979 er det fortsat regeringens vurdering, at der alene vil være mulighed for en stigning i det private forbrug på 1-2 pct. i 1979 mod en forventet stigning på 4-5 pct. ved en uændret økonomisk politik«.

Det, der så er sagen her, er, at når man regner med et provenu på 3,2 mia kr. ved uændret forbrug, så må provenuet simpelt hen blive større, hvis forbruget stiger 1-2 pct., og jeg synes ikke, at ministeren rigtig vil ud af busken angående dette spørgsmål. Hvis det skal forstås sådan, at ministeren heller ikke mener, at der kan blive tale om en forbrugsstigning på 1-2 pct., altså slet ikke nogen, så kom dog op og sig det! Så bliver der mere samstemmighed.

Så må jeg sige til sidst, at hvis det ikke er muligt at få et klart svar fra ministeren her i folketinget, så er udvalget selvfølgelig nødsaget til at få ministeren i samråd, for dette skal altså opklares, inden lovforslaget bliver vedtaget.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne først sige tak til hr. Arne Bjerregaard fra kristeligt folkeparti. Før han talte, var jeg slet ikke klar over, at der havde været indre strid i kristeligt folkeparti om dette spørgsmål, men det blev jeg klar over nu. Jeg havde regnet med, at det var endnu en genial taktisk manøvre fra hr. Arne Bjerregaards side, men det var det altså ikke.

Så vil jeg gerne sige til regeringen, at vi befinder os her ved anden behandling i en meget mærkelig situation. Vi behandler ved denne andenbehandling et forslag om en momsforhøjelse til 20 pct. En af de næste sager på dagsordenen er et forslag fra socialministeren til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl., hvor der så står en mærkelig parentes: »(Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 20,25 pct.)«.

Hvad er egentlig i dette øjeblik regeringens holdning til momsstørrelsen? Er det 20 pct., som det fremgår af behandlingen af momslovsforslaget, eller er det 20,25 pct., som det mere end antydes ved behandlingen af de sociale kompensationer?

Under udvalgsarbejdet har der faktisk været den stemning, at man fra regeringen fik at vide det helt usædvanlige, at regeringen nærmere vil redegøre for sin stilling ved anden behandling, men det har vi altså ikke engang fået at vide. Vi ved i dette øjeblik ikke, om regeringens politik er 20 pct. i moms, eller om det er 20¹/₄ pct. i moms. Kan vi ikke få besked? Har regeringen truffet en beslutning, hvad forslaget om kompensationer til enker m. fl. antyder, så lad os dog få det at vide her. Da det ikke er sket, må jeg gå ud fra, at det forslag, vi behandler her, om 20 pct. moms, overhovedet ikke er det forslag, regeringen ønsker at gennemføre, men at vi bliver klogere mellem anden og tredje behandling. Og dér vil jeg gerne sige til regeringen: tredje behandling er faktisk allersidste frist, hvor den kan tilkendegive, hvad der er dens holdning.

Jeg vil gerne sige til skatte- og afgiftsministeren, at den ændring, der laves i bloktilskudsordningen, selvfølgelig er, man kan sige en lille fidus, man laver her i sidste omgang af budgetforhandlingerne i kommunerne, men virkningen af denne ændring er jo faktisk, at man forhøjer skattebyrden i nogle af de hårdest trængte kommuner, nogle af vores øsamfund som Samsø og Læsø, Sydthy kommune, med vel imellem 0,6 og 0,7 pct. Det er virkningen af det forslag, der her foreligger, og som vi altså skal behandle endeligt i oktober, men på det tidspunkt har kommunerne formentlig taget hensyn til det. Det er ikke hensynsfuldt over for kommunerne, og det er ikke nogen behagelig virkning, der rent byrdefordelmæssigt vil komme ud af dette forslag.

(Kort bemærkning):

Thorndahl (FP):

Jeg stillede den socialdemokratiske ordfører et spørgsmål under første runde, som jeg gentog i anden runde, og da det ikke er besvaret, vil jeg igen konstatere, at det ikke er blevet besvaret.

[Thorndahl]

Jeg spurgte ordføreren for den socialdemokratiske folketingsgruppe, om det, man tilstræber for 1979 i den socialdemokratiske folketingsgruppe, er en nulløsning for den danske befolkning eller en forbrugsudvidelse på 1½ pct., som regeringen har bebudet, og som det også er blevet citeret heroppefra af hr. Kaj Hansen under henvisning til svaret på spørgsmål 26 i skatte- og afgiftsudvalget.

Nu er det sådan, som andre har været inde på det, at provenuberegningen med hensyn til den 2 pct.s momsforhøjelse, eller hvad det nu kan gå hen og ende med at blive, er foretaget under forudsætning af uændret forbrug. Når regeringen ved provenubetragtningen helt afviser at tale om andet end et uændret forbrug, så må man i og for sig formode, når socialdemokratiet heller ikke svarer, at der ikke kommer de 450 mill. kr. ekstra ind på grund af mermomsen, som man kan beregne på baggrund af de bebudede 1½ pct. i realforbrugsudvidelse. Derfor er det reelt regeringens hensigt med socialdemokratiets tavshed at bekræfte, at det, man ønsker for den danske befolkning i 1979, er en nulløsning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Forhøjelse af afgiften).

Ændringsforslag nr. 1-6 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 7

forkastedes, idet 22 stemte for, 131 imod; 21 stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets §§ 1-5 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om beregning af merværdiafgift af parfumer, toiletmidler m. v.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af lovforslaget

forkastedes, idet 68 stemte for, 99 imod; 7 stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik sluttelig til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.

Ændringsforslag nr. 1 og 2 var taget tilbage.

Lovforslagets §§ 1-4 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af:

Forslag til lov om stop for pris- og indkomststigninger.

(Lovforslag nr. L 254. Fremsat 31/8 78. Første behandling 2/9 78. Betænkning 3/9 78).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 3 ændringsforslag af Wilhjelms (VS) (se nedenfor).

Ændringsforslag.

Af *Wilhjelms* (VS):

Nye paragraffer.

1) Efter § 8 indsættes som nye paragraffer:

»§ 9. I lejemål om hus eller husrum, der er omfattet af lov om leje eller af lov om boligbyggeri, må udlejeren ikke oppebære en leje, der er højere end lejen pr. 1. september 1978.